

roots og routes på

– unge grønlændere slår ikke rod som før i tiden,
deres ruter i livet er uforudsigelige

Anmeldelse af Benny Lihme

*“Jeg vil ikke være en etnisk kliché.
Alt det der nativeness tager jeg afstand fra.”*

Nive Nielsen, grønlandsk indiemusiker^{*)}

Som barn undrede jeg mig over, at Grønland ikke hed Island, og at øen kunne betegnes som et land på linje med Tyskland og Rusland. I dag undrer jeg mig over, at det lille folk fra det store land tilsyneladende er i færd med at blive grundigt kultur mixet på linje med os andre, som kommer fra “rigtige” lande geografisk tættere på civilisationen.... Et er at de jo har fået politisk selvstyre deroppe, et andet så hvordan det ser ud med personernes selvforståelse?

Kunstner og ergoterapeut Linda Riber, bosiddende på Thurø, har inviteret tyve repræsentanter, overvejende unge, for den grønlandske befolkning til at reflektere over “Grønlandskhed og Udfordringer”. De fleste er bosiddende på Vestgrønland, to i Østgrønland mens fem studerer eller bor i Danmark.

Hvor meget og hvor dybt de enkelte har reflekteret er ikke til at vide, men det er

meget kortfattet, hvad der er gengivet i bogen på de tre sprog grønlandsk, dansk og engelsk. Bogen er i sin tunge fond støttede form en kunstbog, hvor de enkeltes udsagn mange steder fremstår lige luftige nok sammenholdt med den megen layout.

Det er en meget uegal tryksag med nogle få flotte opslag og alt for mange lige gyldige eller decideret grimme. Dog har bogens store portræt fotos en gennemgående fin & autentisk kvalitet, ja, fotodelen med dens karakterfulde og smukke ansigter er så stærk, at hele projektet kunne have vundet i kvalitet ved at afgrænse sig som fotobog med refleksioner.

Selv om der er tale om forskellige personer i forskellige erhverv i forskellige aldre, er der en overrepræsentation af yngre uddannede grønlændere.

Opslaget med Parnuna Egede, hun læser biologi i Odense, er skælmisk & herligt – den biologistuderende herself portræt-

grønlandsk ...

Parnuna Egede

“Det er stadig muligt at bilde nogle folk ind, at man har en isbjørn som kæledyr og bor i en iglo”.

teret med en isbjørne maske. For det er jo stadig muligt at bilde folk ind, at man bor i iglo på Grønland og holder isbjørne som kæledyr.

Parnuna betragter sit land som værende en rodet teenager – “vi er stadig ved at finde os selv”, reflekterer hun.

Jamen, hov, den der identitet ligger vel ikke bare et eller andet sted og venter på at blive fundet, eller måske importeret i færdig form fra USA? Er der ikke snarere tale om, at både samfundet og den nye generation af grønlandere skaber sig og konstruerer nye hybride identiteter? Mange af de portrætterede i bogen er i forvejen “halve”, dvs halve grønlandere typisk med grønlandske mødre og danske fædre. Provokerende er der således plantet en rå tekst stolpe “Second Generation Immigrant” i portrættet af den meget lyse og dansk udseende direktør Wendy Andreasen fra Tasiilaq.

I øvrigt, hvad “identitetsarbejde” angår, så har musikeren/skuespilleren Rasmus Lyberth nok fat i den lange ende, når han ser det som en identitets pointe at være ét af så få mennesker i verden. Lyberth er ikke et ensomt masse menneske, ja, han har ikke flere at identificere sig med sprogligt og historisk, end der bor i Næstved.

“Black is beautiful” råbte afro-amerikanerne på et tidspunkt, nu kan Lyberth og hans børn slå på, at “Grønlandskhed” er så sjældnen en diamant, at det er uinteressant, hvad den grønlandske undergrund måtte have at byde på.

Hvor hurtigt går det for grønlanderne i identitets gamet? At det går hurtigt, er der ingen tvivl om. Spørgsmålet er, om det går for hurtigt.

Når eksempelvis gymnasieeleven Najaraq Lennert Olsen fra Nuuk fremhæver, at der er to folk i Grønland, de dansksprogede og de grønlandsksprogede, er denne split-

telses afslutning jo pludselig inden for synsvidde. Nuuk er således blevet universitetsby, og for mange grønlandere på vej ud i den store verden vil engelsk med stor sandsynlighed blive deres andet sprog (selv om også kombinationen dansk med engelsk som andetsprog kan tænkes).

Mikisoq H. Lynge, uddannet Kaospilot men ellers fra Nuuk, giver den fuld skrue i "Grønland – Verden som vi tænker den", når han leger diktator: "så ville jeg beordre alle mine indbyggere til at skride ud af landet mindst 1 år, og hvis de kom tilbage igen så "hurra for det."

Man kan vælge at trække på skulderen (de kaospiloter, de kaospiloter), hvis ikke det var fordi situationen af sig selv går i den retning, også i Nuuk.

Flemming Jensens nye (for) lange roman "Jakob. Ét menneske – to verdener" mod-siger allerede i titlen sig selv. Godt nok er romanens første mange hundrede sider helliget de to klassiske og modsætningsfyldte verdener, den dansk sprogede (skole)verden og den lille grønlandske bygd. I romanen følger vi den grønlandske dreng Jakob, der efter et år i Danmark og dansk skole vender hjem til sin fangerfamilie med en helt ny madsmag og et modersmål, der er flere uger om at blive reaktiveret. Parallelt med genvordighederne i Jakobs familie, følger romanen en idealistisk 32 årig dansk lærer, der er ankommet til bygden samtidig med Jakobs hjemkomst.

Flemming Jensen har selv været lærer på Grønland, og han har stor viden om både grønlandske naturforhold og det grønlandske folk. Desværre synes han, at så meget af denne viden som muligt skal puttes ind i romanen. En forlagsredaktør burde have hjulpet forfatteren med det velkendte "kill your darling"-råd, så læseren kunne komme tættere på personernes karakter og udvikling. Og, ikke mindst, så der kunne komme noget mere tempo i handlingen fremfor lektioner i grønlandsk dit og grønlandsk dat.

Titlen? Mens forfatteren er på hjemmebane og traditionel i bogens ca. 500 første sider (!), bryder han med den gamle modstilling mellem dansk og grønlandsk. Et

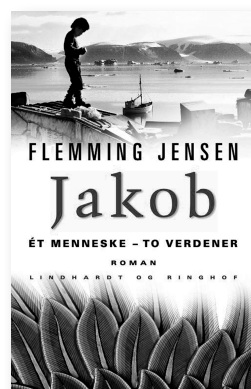
tidsspring i romanen på 15 år har bragt hovedpersonerne til Bali med et filmhold. Her løber Jakob ind i den store balinesiske landsbykærlighed, mens en gruppe lokale terrorister vil redde øen fra den ødelæggende masseturisme.

Det er ikke særligt overbevisende afviklet. Men det er et interessant eksempel på, at en moderne Grønlands roman ikke bare kan forblive indlandsisk i sin geografi. Unge grønlandere driver rundt overalt i verden, routes er ved at fortrænge roots....

*) Se Marianne Krogh Andersens store portrætinterview "Den ukulele-spillende eskimo" i Weekendavisen 6. aug. 2010.

Linda Riber:
Grønland – Verden er, som vi tænker den.
186 sider, helbind. Kr. 299,-.
Grønlandsk, dansk og engelsk.
Forlaget Kle-art.

Flemming Jensen:
Jakob. Ét menneske – to verdener.
Roman i hardcover.
688 sider, kr. 299,95. Lindhardt og Ringhof.